

На запитання про розвиток і деякі тенденції регіонального юридичного ринку відповідає Ігор ГОЛОВАНЬ, адвокат, к. ю. н., старший партнер АК «Правіс»:

Місцевий та національний юридичні ринки

– Пане Ігоре, які тенденції розвитку регіонального юридичного бізнесу в Україні?

– Не думаю, що можна виділити специфічні тенденції і особливі проблеми саме регіонального юридичного бізнесу. Скоріше, можна говорити про тенденції розвитку та проблеми українського юридичного бізнесу як такого. Крім того, що таке «регіональний юридичний

об'єднань. Станом на 20 вересня 2005 р. в Україні було зареєстровано 464 адвокатських об'єднання. Станом на 29 вересня 2006 р. (тобто через рік) – 512. З них більше 200 знаходяться у м. Києві. Це, наприклад, у десять разів більше, ніж у Донецькій області. З 48 адвокатських об'єднань, зареєстрованих у наведений період, лише 18 знаходяться поза Києвом і Київською областю.

Отже, перша і головна тенденція, яку слід визнати, – регіональний бізнес за темпами розвитку відстає від київського.

Друга тенденція – юридичне обслуговування суб'єктів господарювання призводить до переростання регіонального юридичного бізнесу в загальноукраїнський. Звідси – рух бізнес-юристів із регіонів до столиці. Цікаво, що відомі мені спроби великих столичних юрфірм відкрити офіси в обласних центрах виявилися невдалими. Почасти такі офіси тихо закриваються. А ось юридичні фірми, розташовані в регіонах, офіси у Києві відкривають і утримують саме тому, що у регіоні всіх проблем вирішити неможливо.

І третя тенденція. На відміну від столичного, ринок юридичних послуг у регіонах не можна назвати насиченим. Інша справа, що потенційні споживачі юридичних послуг почасти не можуть собі їх дозволити з фінансових міркувань, а то й не розуміють необхідності правового обслуговування. Відтак, попит на юридичні послуги нам ще формувати і формувати...

– Які, на вашу думку, три головні проблеми місцевих юридичних ринків і шляхи їх розв'язання?

– З-поміж проблем головною вважаю неприродне існування в Україні двох різновидів юридичної практики – адвокатури і підприємницької юридичної практики (так званих «фахівців»). Цю пробле-

му (до речі, актуальну як у регіонах, так і в столиці) можна вирішити тільки шляхом внесення змін до законодавства. Вважаю, слід установити, що професійну платну юридичну практику можуть здійснювати лише адвокати, одночасно ліквідувавши зайві бар'єри для набуття статусу адвоката всіма юристами, котрі відповідають необхідним кваліфікаційним вимогам.

Проблемою (також загальноукраїнською, але більш характерною саме для регіонів) можна назвати певні суперечності між так званою традиційною адвокатурою і юристами (як адвокатами, так і «фахівцями»), що знайшли своє місце у сучасному світі. Традиційна адвокатура, яка була монополістом у сфері надання юридичної допомоги за радянських часів, майже не змінилася за останні роки, однак її матеріальне становище значно погіршилося. Пересічний громадянин переважно не має можливості звернутися до юриста. Держава встановила мізерні розцінки за участь адвокатів у кримінальних справах за призначенням, та навіть вони своєчасно не виплачуються. І не дивно, що саме представники так званої «традиційної адвокатури» як у Києві, так і у регіонах здебільшого скаржаться на безрадісне існування. У свою чергу, такі настрої «традиційних адвокатів» породжують ідеї обмеження кількості осіб, котрі надають правову допомогу (на кшталт існуючого обмеження кількості нотаріусів). Нічого доброго від реалізації подібних ідей чекати не доводиться. Вирішення проблеми – у законодавчому впорядкуванні діяльності з надання правової допомоги.

Проте я сповнений гарних сподівань щодо перспектив українського ринку юридичних послуг. І впевнений – донецькі юристи посідали і посідатимуть на цьому ринку гідне місце.

бізнес»? Який антонім можна підібрати до слова «регіональний» у сфері юридичної практики? «Столичний» чи «загальноукраїнський»? Відповідно до Конституції Україна – унітарна держава. Отже, юристу досить важко «замкнути» власну практику в межах регіону. А юристу, котрий обслуговує бізнес, – і поготів. У Києві вирішується надто багато питань, позаяк саме тут знаходяться центральні органи влади і вищі судові інстанції. Саме до столиці переносять головні офіси великі вітчизняні бізнесові групи.

Відсутність ліцензування юридичної практики не дозволяє нам точно з'ясувати кількість гравців на ринку юридичних послуг України. Більш-менш точні цифри відомі тільки щодо адвокатських